

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**ECCLESIASTICAE || DISCIPLINÆ || LIBRI SEX: || DE
CANONICA ET MO- || nastica Disciplina collapsa
restau- || randa, pristinoque nitori || restituenda. ||**

Schulting, Cornelius

Coloniae Agrippinae, 1599

VD16 ZV 14233

2. De Origine antiquitate, Ordine & progressu Visitationum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63372)

3.4.5. Sessio 13. cap. 1. Sessio 14. cap. 7. & 8. Sessio
 one 14. in Procemio Reformationum, & cap. 4. &
 5. Sessio 21. cap. 6. & 8. Sessio 22. cap. 1. Sessio
 22. cap. 8. Sessio 23. cap. 18. & Sessio 24. ca. 8. &
 in Decreto de Reformatione caput primum sin-
 gulariter nota & cap. 2. 3. 8. 9. 1. 6. nota & 11. 12. 17. 18.
 nota Sessio eadem capite 1. De Regularibus &
 Monialibus cap. 5. 8. 11. 14. 20. 21. Sessio 25. cap. 1.
 in fine & capite 2. & capite 3. 6. 14. 18. 20. nota. Ca-
 pitulorum generalium auctoritas in conseruan-
 da generali Disciplina Concilium Tridentinum
 Sessio 25. cap. 1. de Regularibus & Monialibus
 Summatim in toto isto Concilio sunt centum &
 triginta duo capita ad Disciplinam maxime spe-
 ctantia. De Disciplina Ecclesiastica in genere re-
 stituenda Concilium Tridentinum sessio 25. ca.
 20. De Disciplina Monastica restituenda, sessio
 25. cap. 21.

CAPVT II.

*De origine, antiquitate, ordine & progressu
 Visitationis.*

VT per iugulum aduersariorum erumpat ve-
 ritas proponam de Origine Visitationis ip-
 susmet Lutheri testimonium. Lutherus scripsit
 libellum hoc titulo. Instructio Visitatorum ad
 Pastores Ducatus Saxonie. In 9. parte operum fo-
 251. sic habet. Quam pia & salubris res sit Pastores
 & Christianam communitatem per doctos & in-
 telligentes viros visitare, satis abunde nouum &
 vetus

vetus testamentum declarant: sic enim legimus, quod S. Paulus Act. 9. circuibat Iudæam & Paulus vna cum Barnaba. Act. 15. c. de nouo transferunt omnia loca, in quibus erant concionati. Et in omnibus epistolis declarat se curam gerere omnium parochiarum & totius plebis scribit ad eas epistolas. ipse circuit, mittit quoque discipulos suos: quemadmodum & Act. 8. c. cum Apostoli audissent Samariam recepisse verbum, mittebant eum Petrum & Ioannem. Legimus quoque in testamento veteri, quomodo Samuel modò in Rama, modò Nobæ, modò in Galgall, & sic deinceps nõ animo exspatiandi, sed ex iniuncto officio & exigente; populi spirituali necessitate circuiuerit: sicuti Helias quoque & Helisæus factitarunt, sicuti in libris Regum inuenitur, & Christus ipse diligentissime circuiuit castella & vrbes, visitans nobiles & ignobiles quærens salutem credentium. Hoc munus sancti Patres & Episcopi olim fidelissime administrarunt, vt ex canonibus Ecclesiasticis apparet satis. Nam ex hoc officio originaliter prodierunt Episcopi & Archiepiscopi prout vnicuique vel latus & amplus aut angustus ad visitandum locus erat assignatus: nam propriè Episcopi nomen designat inspectorem vel visitatorem, & Archiepiscopus est inspector & visitator supremus. hæc scripsit Lutherus Anno Domini 1528. Concilium autem Tridentinum prius fuit conclusum Anno Domini 1566. Deuteronomij c. 17. summus sacerdos inquirere dicitur diligenter. Paulus ipse in nouo testamento inquisitione vsus fuisse legitur, quantum per tempora illi licuit, & si eo tem-

pore à partibus Pauli Cæsares & principes seculares stetit, reuera inquisitionem in effectum deduxissent, sicuti postea temporibus Christianorum Imperatorum factum est in punitione hereticorum, vt ex epistola ad Galatas cap. 5. intelligere licet. Vtinam ait, abscindantur qui vos conturbant. Quicumque autem conturbat vos portabit iudicium, quicumque ille est, imò etiam quosdam ex talibus puniuit, vt Alexandrum & Hymenæum, quos tradidit Sathanæ, vt discerent non blasphemare: quinimò eodem loco affirmat, quod Timotheum Ephesi reliquerit, vt denunciaret quibusdam ne aliter docerent: sic etiam 1. Cor. 5. quendam nouerçæ violatorem tradidit sathanæ, vt spiritus saluus foret in die Domini. In eadem epist. 1. Cor. 4. cap. comminatur inquisitionem expressis verbis ijs, qui per arrogantiam veritati contradicunt quidam inflati sunt tanquam non sim venturus ad vos.

Veniam autem ad vos citò, vt cognoscam si Deus voluerit, non sermonem eorum qui inflati sunt, sed virtutem, quia regnum Dei non in sermone, sed virtute est positum. Quid maullis: nam ne ad vos in virga in charitate & in spiritu mansuetudinis. Hic diligenter notetur discrimen Visitationis & Inquisitionis: nam per illa verba quid vultis in virga ad vos veniam intelligit Inquisitionem, quia eam semper sequitur poena Iudicialis, sed per illa verba an in spiritu mansuetudinis aut charitatis intelligitur Visitatio, quæ magis eò dirigitur, vt vitia, quæ per negligentiam Pastorum sunt commissa in charitate & spiritu

ritu lenitatis emendentur. de his loquitur in altera epistola. Timeo, ne fortè cum venero, non quales volo, inueniam vos, & ego à vobis inueniar, qualem non vultis. His verbis comminatur illis Inquisitionem: quare autem tam seuerè cum ijs agere velit, causam adiungit nempe propter falsam doctrinam, odia, contentiones, arrogantiam & similia, de quibus peccatis non egerant poenitentiam sicuti in sequenti capite 2. Corinth. 13. scribit: Prædixi vobis & adhuc prædico vobis tanquam præsens antea, nunc autem absens ijs, qui prius peccauerunt: vbi reuersus fuero, ego ijs non parcam: in fine huius capituli rursus meminit huius visitationis. Hæc scribo, ne cum præsens fuero, durius agam secundum potestatem, quam dedit mihi Dominus in ædificationem & non in destructionem: ex his intelligitur quod Visitacionem & Inquisitionem etiam Apostoli docuerint, & præsertim contra hæreticos adhibuerint Inquisitiones & Visitacionis remedium.

Porro de Visitacione Episcoporum S. Antoninus parte tertia. Summæ iuris Canonici & Theologiae titulo vigesimo capitulo quinto. per § §. quinque. primo in genere de Visitacione, deinde §. primo quod ea fieri debeat ex affectu charitatis, & pro vtilitate non sua, sed subditorum. §. Episcopi omnes ad Synodum venire debent. §. tertio, quod misceri debet misericordia cum seueritate. §. quarto, quod debita forma in Visitacione sit obseruanda, quam ipse hoc §. declarat. §. quinto.

Zz 4

Vigin-

*Legatur Cōc.
Rhotomag.
quomodo in
circuitione
Episcopi om-
nes ad Syno-
dum venire
debeant. Isidor. M.S.
in Decretis.
li. seu par. 9.*

Vigintiquinque dubia circa Visitationem ponit & soluit mox eadem Parte 3. titulo 20. capitul. 6. tradit latè per 7. §§. Quomodo & quo ordine in Visitatione fiet Inquisitio. adde his quæ habet B. Antoninus de Poenis parte 3. titulo 29. capit. 1. per §§. 8. & cap. 2. per §. vnum & parte 3. titulo 24. de Excommunicatione maiori, & deinde de singulis excommunicationibus quæ habentur in corpore Iuris & extrauagantibus, idque ordine per capita 72. de causa materiali excommunicationis ca. 73. de causa formali, cap. 74. de causa efficiente, cap. 75. de causa finali, cap. 76. de absolutione ab excommunicatione maiori, à quo fieri debeat, cap. 77. deinde idem parte 3. titulo 25. De excommunicatione minori quomodo contrahatur per capita 1. 2. 3. De interdicto titulo 26. parte 3. titulo 27. De suspensione per capita sex. Hæc omnia ex S. Antonino breuiter annotata. sed ab ipso prolixissimè pertractata propriè ad nostrum argumentum de Disciplina Ecclesiastica pertinent. Nicolaus quoque Vigelius in Methodo Iuris Pontificij lib. 4. titulo vltimo de Visitationis argumento legit: ad hos breuitatis studio beneuolum Lectorem remitto.

CAPVT III.

Quibus temporibus primò caperit corrumpi Disciplina Ecclesiastica.

*Initio fiebat
publica mo-
rum inquisi-*

Politica Disciplina à Christo & ab Apostolis cōstituta, diu in substant. a integra cū in grecis tum